

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyesljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak:
Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohányüzemekben.

Az új püspök fogadtatása.

Közelg a nap, a melyen dr. Steiner Fülöp püspök elhunytaival árvaságra jutott egyházmegye saját területén üdvözölheti az apostoli lelkü püspök-utódot, dr. Városv Gyula megyés püspököt. Örömmel várjuk a boldog nap ébredését, ünnepe díszit őlt a testvértörvényhatóság, hogy hódolatát, tiszteletét bemutassa az érkező egyházfőnek.

A fogadtatás módozatainak megállapítása volt az egyetlen tárgy Fejérmegye törvényhatósági bizottságának rendkívüli közgyűlésén, mely tegnap d. e. 10 órákor tartatott. Fiáth Pál báró főispán elnökle mellett a vármegyeház kistermében.

Elnöklő főispán a közgyűlést megnyitván, lendületes beszédben jelezte az egyetlen tárgyat, mely a tanácskozás tárgyát képezi. A törvényhatósági bizottsági testület tudja — ugymond — hogy apostoli királyunk a székesfejérvári püspök-megye püspökévé dr. Városv Gyula központi papnevelő intézeti igazgatót legkegyelmesebben kinevezte. Régi szokás, hogy a törvényhatóság a püspöki széket elfoglaló főpásztort testületileg üdvözölni el nem mulasztotta s azt hiszem, eme ne-

mes szokástól mi sem akarunk eltérni. Az üdvözlés módozatainak megállapítása végett volt szerencsém a mai rendkívüli közgyűlést egybehívni.

Az elnöki megnyitást után Huszár Agoston alispán ismerteti röviden a fogadtatási ünnepély tervezetét, melynek összeállításával Havranek József polgármester bízott meg. A főpásztor március hó 8-án vagyis szombathoz egy hétre érkezik városunkba a d. e. 9 órákor Budapest felől érkező gyorsvonattal. A pályaudvaron a két testvértörvényhatóság Fiáth Pál báró főispán vezetése mellett üdvözli az érkezőt s ugyanezen alkalommal Fiáth főispán tartja az üdvözlő beszédet.

A vasuti állomástól a menet fogaton a székesegyház elé hajtat. Itt a főpásztor rövid imát mond, a minek befejeztével az ünnepi menet a püspöki palotához vonul, a hol némi pihenés után a küldöttségek tisztelgése, illetve fogadtatása veszi kezdetét a következő sorrendben: a káptalan s a katolikus papság, a többi felekezetek küldöttsége, a katonaság, a vármegye, a város, a különböző hivatalok vezetői s az egyesületek.

A pályaudvaron a küldöttség az önként jelentkező bizottsági tagokból s a

tisztikarból fog állani s mindenki a lehetőség szerint díszmagyarban vesz részt az ünnepségen. Ez alkalommal pedig kéri a főispán a törvényhatóság, sőt a megye minden tagját, hogy a püspöki palotában terveh vett küldöttség soraihoz vegyenek, ámde hogy minden kétséget kizáró, biztos alapja legyen a küldöttségnek, külön is megbizsa, illetve felkéri Zichy Jenő, Cziráky Antal, Nádasdy Tamás grófokat, Libits Adolfot, Verebi Vég Istvánt, Meszleny Benedeket, Meszleny Pált, Lits Gyula és Sárközy Aurél főispánokat, Koncz Imrét, Urhazy Lajost, Farkas Gyulát és Rosenberg Henrichet, hogy a küldöttségben részt vegyenek. Azonkívül a megyei tisztikar a főjegyzővel, tiszti ügyészszel, árvaszéki ülnökkel s a vármegye öt járási főszolgabírájával is jelen lesz a deputációban, melyet a vármegye első tisztviselője, Huszár Agoston alispán vezet.

Székesfejérvár szab. kir. város törvényhatóságának küldöttségét a városi tisztikarral egyetemben Havranek József vezeti az új főpásztor elé.

Ezután Matta baltai földbirtokos indítványozza, hogy Pestvármegye törvényhatóságát is értesítsék a fogadtatásról,

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCÁJA.

Az anya szive.

(Életkép.)

A téli mákacsul megkötötte, megemberelte magát és jeges karmaival átölelte tartotta az egész országot, mintha soha sem akarná zsákmányát szabadon eresztini. Az a pár szál satnya virág és gyér fűszálcska, mely a földből kényszeredve kisarjadzott epedve várva a tavaszi napsugárra, kivész, elpusztul egyik a másik után a természet fagyos fehér lepedője alatt. Azonban nem csupán az illatos virágok s az erdők és berkek csicsérgő dalosai dermednek halálra a hidegtől, hanem szegény, türelmes, nyakig nyomorban sanyilódó emberek is megejt a nagy szükség, melyet a tél, az a telhetetlen étvágyu hóhér, a jegcsapos, nyirkos vityillókra zudít, a hol a szegény nép anyája van.

— Ugyan hol marad már anyuska annyi ideig? Jaj, de éhes vagyok!

— Csak ne sirjál hugocskám. Nemsokára háza jön. Itt lesz mindjárt!

— Vajjon igaz lesz-e? Már sok hosszú, kínos óra lépergett azóta, hogy hazuról eltávozott. Alig pitynyált még, mikor kemény fekhelyéről felserként s mint egy láthatatlan kéztől hajtva leugrott a vaczokról, mely a szoba egyik zugában volt, a hol ruhástul összegubbaszkodva töltötte az éjszakát. Vad vihar döngötte a hóval befut kis ablakokat és olyan üvöltést vitt végbe, hogy még a lelke is megremegett bele.

— Egy harapás kényerem sincs a háznál! Mi lesz velünk Atyám!

A vér tüzesen végig futott a testen s majd hogy kicsattant az arca szegénynek, a másik pillanatban ellenben elszápadt, tagjai reszkettek, mint a kit a kétségbeesés marcangol s az örület környékez. „El innen! El minél előbb!”

Egy kopottas, lyukas kendőt vetett a vállaira, mely olyan volt, mint a szita s kirohant a viharba, mely belekapaszkodott s a győztes viogyorgó mosolygásával sodorta őt magával ide-oda.

A két félmeztelen gyerek pedig ezalatt ott kuporgott a hideg kamrában összelelkezve, hogy legalább testüikkel melegítsék fel egymást s megint jóideig, hosszan, némán bámultak kifelé.

— Még se jön? — szólt reszketve, siró hangon a kis lányka.

— Jön már! — válaszolá a fiu, a ki már szintén veszteni kezdi a bátorságát.

Es az anya csakugyan megrögzik. A gyermekek hangos örömmel szaladnak elé, belefogóznak és csókolgatják, a hol érik.

— Mama, mit hoztal nekem?

— Hoztam valamit fiám! — Ezzel egy darab kényeret és sonkát vesz elő a kosárból.

— Ki ajándékozott meg veled anyus?

— Az Isten, a jószágos Isten, a ki mindnyájunknak gondunkat viseli, — válaszol az anya keserűen.

A gyermekek kiabálnak, ugrálnak örömmükben s mohó étvágygyal s olyan élvezettel fogyasztják el az enniavót, hogy szinte a szeniük is könyezik bele.

— Hát te mért nem eszel velünk? kérdik a kicsik.

— Már én jól laktam — feleli az anya egy kissé reszketős hangon s fáradtan hanyatlik le

egy székre, mint a kit összetörtek. Arcát, melyen meg felismerhető a nyoma annak, hogy nemrég meg szép és fiatal lehetett, halalos sápadtság önti el, beesett, sőtét sremeiben fájdalom borong s tele van könyeseppekkel. Látni való rajta, hogy mely bánat marcangolja a lelkét. Hát még azok a kínzó gondolatok, melyek agyában dühnek; a szemrehányás, melyet magának tesz, a lelkiismeret-furdalás s a remegés, mely minduntalan elfogja.

A remegés a büntetéstől, a börtöntől! . . . De hát mit tett, mi a bűne, hogy annyira jutott? Csalt, rabolt, lopott? Igen, lopott! Lopott volt az a darab kenyér és az a sonka, melylyel éhezó gyermekei száját akarta volt betömni.

A mint e nap hajnalán a városban bolyongott, hogy munkát keressen, a mint kűszöbről-kűszöbre járt, de mindenütt elutasították, hol nyers és durva, hol meg szép szavak kíséretében, néhol meg elzavarták, vagy összeszidták és kigunyolták, az éhség, mely gyomorát marja, a nyomor, mely végig csigázta, megzavarta esztét: örült kétségbeesésében belépve egy szatócs boltba, a mint ott a sonkát és kényeret meglátta, vakon, a nélkül, hogy tudná, mit cselekszik, mint egy gép ezen élelmi szerek után kapott s azokat markába kaparintva rohant velük a szelvésnél is gyorsabban hazafelé . . . éhezó gyermekeihez, mert ebben a percben nem volt más gondolata, mint az, hogy nekik kényeret szerezzen, nehogy éhen haljanak.

A gyermekek megmenték már a yomrukát; jólaktak kedvükre.

Az anyát azonban heves láz gyötörte, úgy hogy csak úgy rángatózott ateste s majd kiugrott az agyfeleje.

— Ez így nem mehet tovább. Ezen az állapoton változtatni kell!

Mai lapunk 4 oldal.

mert Pestvármegye egy része is a székes-fejérvári megyés püspök főhatósága alá tartozik. E felszólalásra Károly János káptalani helynök kijelenti, hogy a fenti körülményre való tekintettel szándéka van megkérni a püspököt, hogy Pestvármegye hatóságát is hívja meg az ünnepségre.

Végül miután a főispán ama kérelmének, hogy a — mennyiben szükségesé válnék — a győri püspök installációján a vármegye képviselőtéről gondoskodjék, egyhangulag hely adott; igen szép és megható jelenettel záródott a tegnapi rendkívüli közgyűlés.

Károly János káptalani helynök állt fel s a következő megható szavakban mondott köszönetet a törvényhatóság jelen magatartásáért:

Méltóságos főispán úr, mélyen tisztelt közgyűlés! Észrevehették elfoglaltságomat, a mely meglep, midőn felállok, hogy a törvényhatóságnak hálás, szívből fakadó köszönetet mondjak azért az egyhangu, valláskülönbőség nélkül való impozáns megnyilatkozásáért a szives szeretetnek, a melylyel az új megyés püspököt fogadják. Ebben én a vármegye történelmi nagy multját, a vármegye lakosságának és magyar vérét látom, a mely nem ismer valláskülönbőséget soha. Ezért a lelkes egységért, mint az egyházmegye ezidőszerinti káptalani helynöke köszönetet mondok és kívánom, hogy a mindenható Isten ebben a vérben, ebben a természetben tartsa meg és sokáig éltesse a törvényhatóság tisztelt tagjait.

Leikes éljenzés fogadta a beszédet, mely után a főispán udvarias szavai a jelen körülmények között alig maradhattak volna el:

Egy évnél hosszabb ideje már — úgy mond a főispán — hogy az isteni gondvi-

Talpra ugrott.
— Gyerekek, elmegyünk innen! Gyertek velem.

— Elmegyünk? Hova?
— Más országba, más népek közé.
— De nagyon hideg van ám.
— A hova megyünk, ott süt a nap mindig, zöld erdő-mező; ott nem fogtok éhezni sohasem; ott-ott . . .

Itt elakadt a hangja, elkezdett fulladozni.
— Kapunk majd szép játékokat is ott?
— Hogyne . . .

Lehajolt a kicsinyekhez, hogy bucsuzól még egyszer megcsókolja, más lébre szorítsa őket.
— Ha csakugyan olyan szép országba vándorolunk, ahogy mondotok, akkor miért sirsz olyan keservesen?

Kilépnek a küszöbön. Odakint még mindig vadul zúg, dühöng az orkán, még most is terhes az égbolt a haragos színű, nehéz fellegettől, melyek fenyegetőleg függnek a nagy, zajos város ezernyi háztetője és magasba nyuló tornyai felett, mintha egyszerűen a nyakába akarnának zuhanni a földieknek.

Puha, foszlós hópelyhek libegnek az arcuk előtt s rátapadnak hiányos ruházatukra, úgy, hogy a megolvadt hó végig csorog a bőrükön.

— Jaj, megfagyunk, anyus!
— Ne féljete, mindjárt ott leszünk. Puha ágyba fektettek benneteket, a hogy oda érünk.

Lázás sietséggel viszi, vonszolja maga után a gyermekeit, ijedten nézve szét olykor maga körül. A folyó partján azután hirtelen megáll. Nézi a vizet, mely habosan, örvénykarikkal a felszínen hömpölyög előtte nesztelenül. A folyó vize nagyon zavaros és nedves ködfátyol emelkedik, száll a színéről felfelé, mely a remegő

selés dr. Steiner Fülöp megyés-püspököt magához szólította Méltó utódról gondoskodott az Ur a káptalani helynök ur személyében, a ki a mellett, — hogy a káptaligyeknek és a vallásosságuk buzgó istápolója volt, mindenkor támogatója volt az állam- és hazáért való együttműködésnek. A törvényhatóság egyhangú óhaját tolmácsolom, a midőn Károly János káptalani helynök urnak a vármegye egész közönsége iránti jószágos gondosságáért a megye nevében köszönetet mondok s e köszönetnek jegyzőkönyvi megörökítését határozatképen kimondom.

Hosszantartó éljenzés jelezte, hogy Károly János káptalani helynökkel szemben ezen udvariassági aktust senki sem tagadja meg s ezzel a közgyűlés véget is ért.

UJDONSÁGOK.

A szent Atya és az autonómiai kongresszus.

A kath. autonómiai kongresszus tudvalevőleg üdvözölte XIII. Leót pápasága jubileuma alkalmából. A szent atya latin válasza megérkezett a kongresszushoz. A válasz magyar fordításban a következő: *Főmagassága Vasváry Kólos Bibornoknak Budapesten. A szent Atya igen kedvesen fogadta a ragaszkodó tiszteletnek érzelmeit és a jószágos kívánásokat, a melyeket a kongresszus, a melynek Szapáry Gyula gróffal egyetemben elnöke Te vagy — ő előtte most a pápai jubileumnak a küszöbén kifejezni szeretett; atyai szeretetének zálogául Tereád és mindnyájatokra apostoli áldását küldi. R a m p o l l a b i b o r n o k.*

— Pápai jubileum az iskolákban. XIII. Leo koronázásának évfordulóját mindenütt megülik, a melyből természetesen a fejérvári iskolák kath. tanulói is kivesszük megillető részüket. *Szűrbek József h. igazgató a pápai jubileumra vonatkozólag*

asszony feje köré csavarodik, mint egy kábitó füstgombolyag s majd hogy meg nem fojtja őt. Leguggol a parton és hosszan, mereven bámul bele a vízbe; egész a fenékgig hat a tekintete, a hol az iszap, kavics és piszok van lerakódva.

Szívét elfogja a görcs, mintha éles tört szurtak volna belé; csak úgy vonaglik a fájdalomtól. Kinjában úgy elvisítja magát, hogy maga is megijed a hangjától. Szemeit elfutja a vér, rekedt, zavaros beszéd cseng a felében. Félhomályba vesz előtte a világ. „Vége mindennek. En rajtam nem segít senki! Hát legyen meg, a minek lenni kell!”

Ekkor úgy rémlik hirtelen előtte, mintha beszédet hallana a fellegettől, mintha átkot menydörögne a fejére az égboltozat.

Az asszony vissza tántorodik; egy lépést tesz hátrafele.

— Még most se érünk oda anyus?

— Olyan hideg és nedves itt minden.

A gyermeki beszéd felébreszti őt vívódásából, melyet magával folytat, de nem képes már a lábán megállni, úgy elhagyja az ereje. Térdre rogyik s csendesen sirdogál, hogy észre ne vegyék zokogását.

— Imádkozzatok fiaim. Tegyétek össze a kezeiteket és imádkozzatok. A ti imáitokat tán meghallgatja az Isten. Nekem hiába való volt minden könyörgésem.

Hirtelen lépteket hall maga mögött. Egy rendőr és egy durva kinézésű ember közeledik felé a ki nagyokat fű mérgében, miközben ujjával reá mutat. — Ez az! Megvan a tolvaj! El vele a börtönbe!

Max Halpern.

a következő lelkes felhívást intézte a tantestület férfiaihoz:

A katolikus világ f. é. március hó 3-ikán tartja XIII. Leó pápa Ő szentsége koronázásának 25 éves jubileumát. Illo, sőt keresztény kötelesség, hogy ezen ritka nagy napon városi, községi elemi iskoláink róm. kath. növendékei is megemlékezzenek a szentséges Atyáról s őszinte gyermeki szívvel esedezzenek a Mindenható zsámlánál Szent Péter nagy utódjának drága életéért, hogy bölcs kormányzatával az egyházra még sokáig árasztasson fényt és dicsőséget.

A jubileumi ünnepély módozataira nézve a következőképen intézkedem:

1) F. évi március hó 3-án (hétfőn) reggel 8 órakor a belvárosi plebániái kerülethez tartozó iskolák növendékei a székesegyházban, a felsővárosi plebánia templom területén levő iskolák tanulói pedig a szt.-Sebestyén templomban hallgatnak „Te Deum“-mal kezdődő ünnepélyes szentmisét. A szentmise első felében a pápai himnust (Hol szent Péter sirba téve . . .), második felében „Imádunk szent Ostyá . . .“, a Szentség kitétele alkalmával pedig „Ez nagy szentség valóban . . .“ kezdetű éneket éneklő az ifjuság.

2) Mise után a két palotavárosi iskola tanulói a selyem-utcai, a zámosy- és öreg-utcai s az ezredéves iskola növendékei az ezredévesiskolába, a többi tanulók saját iskoláikba térnek vissza, hol iskolai ünnepély tartatik a következő programmal:

a) A tanulók eléneklők a pápai himnusz két első versszakát.

b) Az alább kijelölt hitoktató urak ismeretlik a nap jelentőségét.

c) Egy-két tanuló a pápáról költeményt szaval.

d) A növendékek eléneklők a pápai himnusz másik két versszakát.

3. Az egyes iskoláknál az ünnepi beszéd megtartására a nt. hitoktató urakat főtiszt. Tamás Vilmos esperes, püspöki biztos urral egyetértőleg a következőképen osztom be:

a) A belvárosi fuiskolához — Dornis István,
b) „ „ leány „ — Balkei Ferenc,
c) „ palotavárosi „ — Toman Antal,
d) „ tóvárosi „ — Chay Antal,
e) „ vizivárosi „ — Göncöl Antal,
f) „ olajutcai „ — Felber Géza,
g) „ ezredéves „ — Angeli István.

4. A templomba való menés előtt az I. oszt. tanulók felmentetnek; a többi tanulók közül csak a jólítőzöttek jelenjenek meg a templomban. Magától értetődik, hogy azért a tanítók kivétel nélkül kötelesek megjelenni az istentiszteleten.

— Az **Öllárgyeület** szent miséje a jövő vasárnap, március 2-án, délelőtt 10 órakor a szeminariumi templomban fog bemutatni a Mindenhatóknak.

— **Lövés az éjben.** Szép fehér hó esett keddről szerdára virradóra; puha bársonya betakarta a házakat, a göröngyös utcákat. A szép fehér havat egy könnyelmű ifju kiömlő vére festette pirosra s a járó-kelők borzadva állottak meg a hatalmas vértócsa mellett, a mely egy ifju életének hirtelen megszakadását jelentette.

Günther Ernő, gálosi (Mosonmegye) születésű még alig 19 éves fiatalember a helybeli postánál a félévi posta- és távirada-tanfolyam hallgatója volt. Romlottságának csirait magával hozta s városunkban csak folytatta azt, a mit másutt megkezdett. Felső-Lövön, mint ötödik osztályba járó gimnazistát az ország összes gimnáziumából kicsapták. Így került a postához Fejérvárra. Az ifju könnyelműségnek és romlottságnak valóóságos példányképe volt. A bajusza még nem serkedezett s már a romlottság és fajtalanság nemcsak lelkét, de testét is érmészette. Mint a többi fiatal embert, úgy őt is szívesen látták özv. Androvich Katalin Zöldfa-utcai házában, a hol gyakran vig órákat töltöttek. Fülüg volt adóság-gal s szegény szüleit (atyja Gáloson postamester) folyton pénzért zaklatta. Hivatalában rendetlen volt, a miért többször erős dorgálásban és fenyegetésben részesült. Lelki züllöttségében főfelé

melkedni nem tudott és nem akart, megutálta az életet és gyakran emlegette az öngyilkosságát. Kedden *Musik* Gyulát, ottlako barátját mulatni hitta, az nem mezt vele, tehát ott szórakoztak körülbelül éjjelig. Némelyek szerint szerelmi csatlódás volt a közvetlen oka öngyilkosságának. Androvichné unokahuga iránt viselkedett vonzalommal, — a ki inkább a többieket tüntette ki figyelmével. — Éjjel előtt izgatottan kiszaladt az utcára és revolverével kétszer jobb halántékába lőtt. A lövésék föltétlenül halálosak voltak s a szerencsétlen fiatal ember pár percnyi vonaglás után meghalt. Bevitték özv. Androvichné lakására, majd pedig a mentők a régi városi kórház hullaházába szállították. A hely, a hol meghalt, ámbár egyik élénk forgalmu utcája városunknak, majdnem szerda délig tisztátalan azon módon maradt, a járó-kelők legnagyobb megbotránczolására.

A rendőrség azonnal táviratilag értesítette a szerencsétlen véget ért ifju atyját, a ki nagy betegen fekszik Gáloson. A temetési szertartást ma délután végezte Gáncs Jenő ev. lelkész a régi városi kórház hullaházából.

— **Visszatérések.** Egyszerre két helyről kapunk a kath. egyházból való visszatérésről hírt. F. hó 23-án (vasárnap) lélekemelő ünnepélynek voltak szemtanúi a vaáli plebánia hívei. *Schnall* György káplán a szent mise előtt a róm. kath. anyaszentegyházba visszavette Fodor Antalné szül. *Pető* Máriát, kisleányával Juliannával együtt. Megható szavakkal üdvözölte a visszatérőt és lelkesedéssel buzdította a bold. Szűz tiszteletére, kinek anyai jóságát két ízben is hathatósan érezte a visszatérő. — Ugyancsak február 23-án tért vissza az Egyház kebelébe *Major* Ferenc ev. ref. abai lakos, ki az evangélium után letette a hitvallást, mely után *Szabó* Gyula plebános beszédet mondott, mely könnyeig meghatotta az új hívőt, családjával és az ajtósok közönséggel együtt. Felemelő volt látni, amint a jámbor lélek egész családjával benső áhitattal járult a szt. Áldozáshoz. A templomot most zsufolóság megtöltötte az ajtósok népe.

— **Arverés a püspökségben.** Dr. *Steiner* Fülöpnek, a székesfejérvári egyházmegye nagynövü püspökének hagyatékával ma játszódtott le az utolsó bírósági aktus. Dobpergés nélkül arverés alá kerültek az ékszerpek, arany- és ezüstneműek, butorok és egyéb házi felszerelések. Általában véve azt mondhatjuk, minden tárgy hecsáron felül kelt el, mert hisz a tisztelők nagy száma iparkodott a szeretett főpásztortól legalább ez uton valami emléktárgyat beszerezni. Az ékszerpek legnagyobbbrészt zsidók kezébe kerültek, a többi eladásra került tárgyakra akadát bőven keresztény ember.

— **Rendkívüli városi közgyűlés.** Székesfejérvár szab. kir. város törvényhatósági bizottsága március hó 3-án rendkívüli közgyűlést tart, mely alkalommal a f. hó folyamán megejtett bizottsági tagválasztás eredményéről számol be az igazoló választmány. Ugyanekkor fog dönteni a közgyűlés a rózsáskertjü gőz- és kádfürdő helyreállítására, a kereskedelmi akadémia részére átadott telek s a *közvilágítás* tárgyában is. Megérdemli tehát ez a közgyűlés, hogy a bizottsági tagok minél tömegesebben jelenjenek meg.

— **Szeretelét — szeretetet.** A mai realis gondolkozásu emberek érdekhajhászó világában szivesen emlékezünk meg a nem ugyan országra szóló, de mégis hatásában nem jelentéktelen ünnepegről, melynek alapja a szeretet s célja sem lehet más. A „*Székesfejérvári sakközö társaság*“ családí ünneperől szólunk ez alkalommal. Nem anyagi hatalom, nem magas rang előtt hajították meg a hízegésnek, a dörgölődzésnek ma már sokszor ismert zászlaját, a szeretetért fizettek szeretettel. F. hó 25-én ugyanis a sakközö társaság az „*Ott-hon*“ kávéház külön helyiségében nagy számmal

volt képviselve, hogy nyilvánítsák mint testület *Fekete* Géza kávéháztulajdonos iránt névnapja alkalmával tiszteletüket, hálájukat ama sokszor tapasztalt, kedves figyelemért, melyben őket mint házigazda részesítette. *Kinnos* Gyula alelnök tolmácsolta a társaság jókívánatait s egyidejűleg a legutóbbi közgyűlés határozatából kifolyólag egy művészi kivitelü elismerő oklevelet nyújtott át az ünnepeletnek, a ki meghatva mondott köszönetet a nem várt kitüntetésért s hogy mint házigazda vendégszeretetének újabb jelét adja, barátságos lakomán vendégelte meg a sakközöket. Tehát mégis nav melegen érző szív ebben a szívtelen világban!

— **Az építészeti szakosztály** ma délelőtt *Rév* István elnököte mellett tartott ülésén sok egyben kívül különösen két tárgy érdemel figyelmet. *Bátki* Pál vasuti munkás ugyanis fiz társával oly kérelemmel fordult a városi hatósághoz, hogy a vasuti-műhely mögött lakóházak építését engedélyezze. Az építészeti szakosztály tekintettel arra, hogy a vasuti munkás-telep kiépítésére a közelmúltban adott engedélyt, újabb telep létesítését nem véleményezi, részint azért, mert a belterület illetén kibővítése ez idő szerint nem indokolt, részint pedig, mert az újabb utcanytítás a városra anyagi terheket róna. — Hasonló jellegü *Almásy* János kérelme is. A tulajdonát képező olaj-utcai ház keleti részénél levő szántóföldet házhelyekül akarja felhasználni. A 30 ház építésére alkalmas s egy tagban levő teleknek ily célra leendő felhasználását ugyancsak a fenti indokokból a szakosztály nem véleményezi.

— **Valentiny János meghalt.** A cigányromantika kedvelt festőművésze, *Valentiny* János, zsáner és tájképestő tegnap este Nádasdladányban, *Nádasdy* Ferenc gróf kastélyában meghalt. Hatvan éves volt, s kora ifjuságától a Nádasdy grófok szeretettel teljes műbarátsága kísérte művészi pályáján. Tizenhétéves korában *Festetics* Leó gróf ajánlotta *Nádasdy* Lipót gróf fia mellé rajztanítónak, s azóta igazi barátság fejlődött ki az ifju gróf és a művész között. Valentiny később a párisi művészakadémia, majd Münchenben és Olaszországban tett tanulmányokat. Külföldről visszatérve mindenkor a nádasdladányi kastélyban élt, a hol *Nádasdy* Ferenc gróf családtagjainak tekintették. Olaszországban megkedvelte a cigányélet romantikáját, s ettől fogva csak elvettve festett tájképet, mert ecsetjét mindenkor a barnabőrü nép epizódjai foglalkoztatták. Néhány vén cigányt festett mintaserzü tanulmánynyal s egyéb cigány-idilljeiről is százával készültek a reprodukciók. Az újabb tárlatokon is becsülettel megállta a helyét s halála határozott vesztesége művésztünknek. Temetése ma délután 2 órakor volt Nádasdladányban.

— **Az „Amateur Club“** Március hó 2-án vasárnap d. u. fél 6 órakor a főreáliskola tornatermében (Sas-utca) a Club vetített képek bemutatásával előadást tart, melynek megtartására *Krécsy* Béla budapesti kir. főreálisk. tanárt sikerült megnyerni, a ki többszöri Amerikai utazásából saját felvételü képeket fog bemutatni s azokat szabad előadással magyarázza. Felhívjuk a közönség figyelmét ezen igen érdekesnek ígérkező előadásra. Nemtagok részére a belépti díj mint rendszeren 50 fillér.

— **Ikolobezárás.** Moóról írják lapunknak, hogy ott a gyermekek között a vörhény járvány-szerűleg lépett fel. A baj tovarjedésének megállítására véget a vármegye alispánja az iskolákat bizonyítalan időre bezáratta. — Ez ügygyel kapcsolatban megemlítjük, hogy Székesfejérvárott a polgármester, illetve a város tanácsa még sem látja elérkezettnek az időt az iskolák bezárására, noha van olyan külvárosi iskola, a hol kanyaró miatt 150 tanuló kénytelen távolmaradni. Elképzelhető-e az ilyen iskolában a tanmenetszerű oktatás? De meg ki vállalja el a felelősséget, ha a gyermekekbetegség esetleg tömeges áldozatot is követel! Feltétlenül az illetékes hatóságot éri érte az ódium.

— **A régi megyei kórháznak** a kaszárnya céljaira való felhasználása tárgyában kiküldött bizottság tegnap délelőtt a katonai és polgári kiküldöttek jelenlétében ülést tartott s ez alkalommal kölcsönösen megállapodtak abban, hogy a város hajlandó 44000 korona befektetéssel a már tulajdonát képező régi megyei kórház épületét a lakanya céljaira átalakítani, ha az állam érte 4200 korona évi bért fizet. Ez az összeg s befektetett tőke 3 százaléknak felelne meg az egyéb költségek leszámításával. Ez a kölcsönös megállapodás végleges döntésre a honvédelmi, illetve hadügyminiszter elé fog terjesztetni.

— **Fényes—Lurja.** E cim alatt foglalkoztunk az a bírósági tárgyalással, melynek alapját *Fényes* László hírlapíró 160 koronás keresete képezte. Tudósításunk kiegészítéséül jelezzük, hogy a helybeli járásbíró dr. *Lurja* Aladár alperest 185 kor. tőke s az eljárás költségek megfizetésében marasztalta, vagyis ezen ítélet által dokumentálta, hogy az azonnali elbocsátás nem volt jogos, másrészi pedig elvi álláspontul elfogadta a Kúria elvi határozatát, mely szerint a felmondási határidő hírlapírónál egyéb szerződés hiányában 3 hónap. Egyébként ez ügyben *Fényes* László dr. *Lurja* Aladárt provokáltatta, a ki azonban feyyeveres elégtétel helyett a bíróságnál keres elégtételt. Ez helyes! Ilyen ügyet nem lehet egy kard-csapással elintézni.

— **Hogyan gyorsítják a vicinális.** Sok mindenfélé, a kalauz és az állomásí személyzet közötti tracscsra, egy-egy kugli pártira, de meg sok egyébre is alkalmas a vicinális vasut. Itt egy példa: Egyik, lassuságáról híres vicinálison a vasutársaság ethatározta, hogy — teli idő lévén — kiüszittatja a kis állomások épületének kéményeit. A kiinduló állomáson felszállott tehát a kéményseprő s a legközelebbi megállóhelyen gyorsan leugrott, lesodorta nyakáról a hosszúdrótos kefést s söpörni kezdett. Ezalatt a vonat állott s az utasok végignézték a kéménytisztító mester ügyes fogásait. Hamarosan elkészült munkájával, beugrott a kocsiha s a vicinális vigan haladt tovább. A legközelebbi állomáson a kéményseprő ismét elintézte a kéménykotrást, a vonat állott, majd kéményseprőtől ment utjára. Ez így ment az összes állomásokon. A vicinális azonban mégis pontosan értezt meg a végállomáshoz. Sőt a rossz nyelvek szerint tíz perccel előbb, mint máskor. Hihetőleg a kéményseprőnek is lassú volt a vonat haladása. Hát t. vicinális mellett lakó olvasóm, hozzák be ezen legújabb vonat-menetsébeség fokozó intézmenyt, a vasuti zóna kéményseprőt.

— **Kanyaró az ovodában.** Dr. Bierbauer Viktor t. főorvos előterjesztése alapján *Rév* István rendőrfőkapitány a palotakülvárosi kisdóvodát, mert a gyermekek között a kanyaró fellépett, de főleg mert az óvónő családjában is fordultak elő kanyaró esetek, egyelőre két heti időtartamra bezáratta.

— **Gazdák érdeklében.** A közterhek folytonos és szükségyszerü emelkedése, a megélhetési feltételeknek folyton nehezebb volta s így gazdaközönségünknek, valamint ez által más tényezőknek válságossá fordult helyzete arra indította Udvarhely vármegye törvényhatóságát, hogy az országgyűlési képviselőházhöz feliratot intézzen az iránt, hogy az elemi csapások által okozott károkat, nevezetesen a betakarított, de még be nem hordott vagy asztagokban levő terményeknek elemi csapás által megsemmisítése esetén adóelengedés meghatározása iránt törvényhozólag intézkedjék, és az erre vonatkozó törvényt módosítsa. Pártolás végett kiküldötte a székeljudvarhelyi alispán ezen határozatát az összes hazai törvényhatóságoknak.

— **!!!** Egyelőre titokban tartjuk a dolgot. Volt egy családnál egy szakácsné és egy kisasszony. A szakácsné megverte a kisasszonyt, ez pedig a szakácsnét. A vége az lett, hogy a ház asszonya elzavarta mind a kettőt, az urának pedig megmondotta, hogy még egy ilyen galiba s meglesz a válópör. Hogy miért végződött így a dolog, egyelőre nem áruljuk el; de ha a férj tovább dicsekszik vele, meg tesszük, mert az ilyen dologgal dicsekedni, hogy egyebet ne mondjunk, legalább is férfiatlanság.

— **Egy humánus rendelet.** A belügyminiszter ma hosszabb körrendeletet küldött szét a vármegyei hatóságokhoz, melyben konstatálja, hogy a közigazgatási hatóságok a kihágási eljárásokra szabott büntetéseknél nem veszik eléggé figyelembe az enyhítő körülményeket. Ennélfogva utasítja a hatóságokat, hogy ne alkalmazzák mindjárt a legszigorubb büntetést s vegyék figyelembe a felmerült méltányossági okokat, a kihágást elkövető fél tudatlanságát, családi állapotát vagy hogy rosszakaratból követte-e el a kihágást. Az enyhítő körülmények figyelembevétele után a büntetést mérsékelt formáját alkalmazzák.

— **Névváltoztatások.** Brüll János dunapentele-i lakos vezetéknévét belügyministeri engedéllyel „Ballá“-ra, — Kohn Miksa székesfejérvári illetőségű, pozsonyi lakos pedig valamint kiskoru gyermekeit vezetéknévüket „Kovács“-ra változtatták.

— **Tanúság.** Ez a csornai rabbi. — *Kohnnak hívják és Farkasnak, csoda-e, ha a magyart föl szeretné futni. Mivel ez még a rabbi urnak sem sikerül, hát a magyar nyelven tölti ki boszuját. A csornai zsidó hitközség nagyobb része azt kívánta, hogy a hirdetések az imaházban magyarul történjenek. A rabbi ez ellen tiltakozott s megakadályozására tervszerűen előkészült. Ugyanis febr. 14-én délelőtt az isteniszteleten a thórát a kántor kezéből kikapta s a szokás ellenére maga végezte a kántori teendőket, miáltal a rabbival tartó bocherek dobogtak, ordítottak. A hitközségi elnök intézkedése folytán d. u. csendőri fedezettel folyt le az istenisztelet. Ekkor a rabbi ima előtt némélet szónokolt s megátkozta mindazokat, kik magyar nyelvi hirdetést hozták, sőt még gyermekeiket is itokkal sújtotta. Hogy pedig nagyobb legyen a hatás, fölhitva a hívőket, hogy vele együtt vonuljanak ki a templomból, hogy ne kelljen magyar szót hallaniok. — Ez ám a hála a zsidó recepcióért! Lesz ez még másképp is! De csak tüzünk, mert recipiált honfitársaink vallás elleni igazság miatt agyonköveznek bennünket.*

— **A kinek a foga fájt.** Farkas Tamás dunapentele-i suhancnak megfájdult a foga. Hogy a fájdalmat elaltassa, orvosságot is keresett rá, de nem a patikában. Vasárnap este beosont a vendéglő nagytermébe és ott elbűjt. Mikor a házbellek lefeküdtek, ő csendesen előjött rejtekeiből, összeszedett rumot, néhány csomó szivart, a vendéglős revolverét és az ablakon keresztül el akart tűnni az éj homályában. Épen készült, hogy egy ügyes ugrással kívül teszi magát az ablakon, mikor a balszerencse valahonnét előkerítette az éjjeli őrköt és így Farkas a kész vögembe esett. Most a csendőrök oktatják, hogy a foga fájt nem lehet mindig háziszerral gyógyítani.

IRODALOM.

— **Uj magyar Shakespeare.** Igazi irodalmi eseményként ünnepelhetjük azt az öröndetes hirdadást, hogy a Franklin-Társulat az új esztendő elején a teljes magyar Shakspeare-rel kedveskedik a magyar könyvpiacnak. A kiadás a „Magyar Remekírók“ alakjában jelenik meg s a maga egészében igyekszik ehhez a gyűjteményhez simulni. Hat vaskos kötet lesz ez a gyűjtemény, első virágírodalmi kiegészítője a „Magyar Remekírók“ könyvtárának. Ara is a magyar klasszikusok után igazodik, s a hat erős kötet — körülbelül 220 iv — bolti árárt a kiadótársulat díszes kötésben 30 koronában állapította meg ama kötelessége tudatában, hogy a Kisfaludy-Társaság teljes Shakspeare-jét mindenkinek hozzáférhetővé kell tennie. Sőt még tovább is megy. A „Magyar Remekírók“ minden előfizetője e hat kötetet rendkívüli kedvezményképen husz koronáért kapja ugyanazon könyvkereskedőnél, hol a „Magyar Remekírók“-ra előfizetett. Kézbeillő, olcsó, népszerű kiadás lesz ez, a melyben még nem jelent meg Shakspeare magyarul. Ilyen klasszikusnak fordítása is klasszikus legyen! Olyan fordításban, a mely nemcsak a legkiválóbb és legmagasabb költők mesterműve,

de a mely már teljesen közkinccsé vált, egészen tulajdona és vére lett a magyarnak, a melynek minden sora ismerős és kedves a magyar fülnek. Ilyen fordítás a Kisfaludy-Társaság kiadványa, a melyen nemcsak hogy Arany János, Petőfi Sándor, Vörösmarty Mihály, Szász Károly, Lévy József, Szigligeti Ede, Arany László, Rákosi Jenő, Greguss Agost, György Vilmos dolgozott, de a melyet megszoktunk, megtanultunk, megszerettünk iskolában, színházban, közéletben. Ezt a teljes Shakspearefordítást szerzte meg már régebben a Franklin-Társulat, s ezt a kitűnő, az eredetivel vetekedő fordítást adja most közre javított kiadásban. A fordításokat a még élő fordítók újból egybevetik az eredetivel. Az elhalt fordítóknál — Arany, Petőfi, Vörösmarty — a kiadás szerkesztője csak a sajtóhibák kiküszöbölésére szorítkozik, maga a költői mű természetesen érintetlen marad. A másik fontos szempont, mely a Franklin-Társulatot a nagy munka kiadásakor vezeti, az, hogy Shaksperet teljesen kell adni. Shakspere „válogatott“ vagy rövidített kiadása irodalmilag helytelen. Teljes és olcsó, de díszes Shakspere kell a magyar közönségnek. Mint a hogy a biblia csak a maga egészében szentírás, Shakspere se marad Shakspere, ha szemelvényekből ismerjük meg. Ez az egyetlen teljes magyar Shakspere s egyhamar nem is igen lehet más. Ezekkel a remek fordításokkal aligha szállhat versenyre valaki. A kiadásban életrajz is lesz, s bevezető tanulmányok, dr. Voivovich Géza tollából. Örömmel várjuk az új Shaksperet, megtermékenyítőjét minden irodalomnak. A kiadótársulat pedig kulturális célokat is szolgál, midőn Shaksperet, melynek teljes magyar példánya eddig 100 koronába került — husz koronás ár mellett hozzáférhetővé teszi a „Magyar Remekírók“ előfizetőire nézve.

SZÍNHÁZ.

1902. február 25.

A bölcső. Brieux úr valószínűleg savanyú arcot vágott volna hozzá, ha látja azt az egy híjján husz lelket, a mely kíváncsi volt erre a második darabjára. A *vörös talár*, ugy tetszik, megfeküdte egy kissé a közönség gyomrát. Igaz ugyan, hogy a mai darab első felvonása is meglehetősen ellaposodik a rém okos fejtegetések hatása alatt, de a második és harmadik felvonásban teljes piasszítájában domborodik ki a darab alap-esszméje: a házasság apológiája. Igaz ugyan, hogy olyan médiumokkal, mint Chantrel és Laurence, nem volt nehéz a költőnek igazát bebizonyítani, mert bizony fülleg szerelmesek voltak ezek egymásba és a legtöbb válóper alapja, a kölcsönös gyűlölet csak hűszólagos volt, csak pillanatnyi összezördülésből keletkezett, de már a tárgyaláson is annyira nem volt meg, hogy Laurence, a sértett, majd hogy a sértő lábához nem vetette magát, hogy szívet újra megnyerje. A darab slágerje az a tétel, hogy ha a házasságoknak már élő gyermekük van, elválaszthatják azokat tüzzel-vassal, a szívek el nem szakadnak többé, mert az a kis ringó bölcső egyaránt hajladozik mindkettejük fele, az a gúgygőgő kis baba egyaránt mosolyog mindkettőjükre, a bölcsőből kisugárzó melegség egyaránt hevíti a szeretetben mindketetük szívet, amíg a vérségi kötelék végre elementáris erővel hajítja őket egymás karjaiba.

Az előadás, néhány sikerült jelenettől eltekintve, meglehetősen vontatott volt. Déry (Chantrel) és Havas (Girient) jól alakítottak, F. Lányi (Laurence) is iparkodott; Kovács és T. Konkoly Emília csak színpadi állatok és ülnökök voltak; a jó Modlich papa azt mondta volna rájuk: nincs semmi pszolás: (nincs semmi beszólás?)

1902 február 26.

Ma este San Toy került színre igen kedves, sikerült előadásban. Szalóczy, Föti, Huckstádt (milyen szépen megférnek egymás mellett) csinosan játszottak és énekeltek. Tisztay is meggyőzult, hál'istennek!

Szultán, operett — Huckstádt Irén jutalomjátékául — szombaton, március hó 1-én kerül színre. Szép közönség ígérkezik.

Székesfejérvár szab. kir. város rendőrkapitányságától.

1247/kap. 1902.

Árverési hirdetmény.

Székesfejérvár szab. kir. város rendőrkapitányi hivatala által ezennel közhírré ítétek, hogy a Schmeideg Adolf kézi zálogházában levő mindazon zálogtárgyak, melyeknek kiváltási határideje folyó évi március hó 9-én lejárt, 1902 évi március hó 10-én délelőtt 9 órakor kezdődő nyilvános árverésen hatósági felügyelet és közpénzüzetés mellett az 1881. évi XIV. t.-c. 15—20. §§-ai értelmében el fognak adatni.

Miről a betevők, úgy a venni szándékozók azzal értesítetnek, hogy az árverés alá kerülő tárgyak az árverés napjára meghosszabbíthatók vagy kiválthatók.

Székesfejérvár, 1902. február 27.

Kovács Lajos,
rendőrhíbizos.

Az agárdi gazdaságban fenyőcsemeték bocsájtatnak eladásra. 30 cm.-től 1 mtr.-ig 40 fillér; 1 mtr.-től 2 mtr. magasságig 1 korona darabonként. Csemagolás önköltségen számitatik.

Bővebb felvilágosítást az agárdi kasznári hivatal nyújt.

u. p. Dinyés. Fejérmegye.)

Törlesztéses kölcsönt

5% kamat

Videki bérházakra és földbirtokra

szerezek minden előleg nélkül abban az esetben is, ha magasabb kamatu kölcsönökkel vannak megterhelve.

Leveleket postafordulattal elintéző és a kívánt bővebb felvilágosítást szívesen adja

Sárkány József

Budapest, Váci-körút 21.

HIRDETESEK

a „FEJÉRMEGYEI NAPLÓ“ részére jutányos áron felvételnek a kiadóhivatalban.